

آیا دولت نمی خواهد مؤسسات تحصیلات عالی خصوصی رشد کند؟

سرمقاله

فرصتی برای تعلل باقی نمانده است

محمد رضا هویدا

رئیس جمهوری در مجلس کانگرس ایالات متحده امریکا با استقبال گرمی مواجه شده است. تشویق های طولانی و معتد سناتوران امریکایی نسبت به سخنان رئیس جمهوری، این امیدواری را به وجود آورده است که ایالات متحده حمایت خود را بیشتر سازد. امریکا تا پایان سال روان هیچ نیروی نظامی خود را از افغانستان خارج نخواهد کرد.

اما در داخل افغانستان، جنگی که در راس آن ایالات متحده امریکا قرار داشت و هدف آن از بین بردن تروریسم و بازسازی و آبادانی افغانستان بود، در سال ۲۰۱۴ میلادی به حال خود رها شده و بدون رسیدن به مقصد از سوی کشورهای غربی پایان یافته اعلام گردید. این جنگ اکنون به مراحل تازه ای وارد شده است. حضور و گسترش سازمان های تروریستی به مرحله ای رسیده است که تهدید عمده ای علیه حاکمیت ملی افغانستان به شمار می رود. مناطق مختلفی از کشور در حال بالا رفتن است. بالا رفتن آمار سقوط شماری از مناطق کشور به مرز هشدار رسیده است. گروه های تروریستی در مناطق بسیاری دست به عملیات های گسترده ای زده اند. آمار تلفات انسانی عملیات های طالبان و دیگر گروه های تروریستی به سرعت در حال بالا رفتن است. بالا رفتن آمار تلفات انسانی در اولین قدم، بر روی روان و ذهن مردم تأثیرات منفی و شدیدی می گذارد که اولین نتیجه آن بی اعتمادی مردم نسبت به آینده و ترس از وقوع حوادث ناگوار و پیش بینی نشده می باشد. حضور داعش در اواخر سال گذشته خورشیدی که با وجود هشدارهای پیش از آن نادیده انگاشته می شد، و در نهایت تروریستی پذیرفته شد، با توجه به عملکرد آن در کشورهای عراق و سوریه یک زنگ خطر برای افغانستان است. رهگیری قابل کشتارهای هدفمندانه که به این گروه نسبت داده می شود، قیل از هر چیز اتحاد مردم را هدف قرار داده اند. داعش در بستری به رشد رسیده است که اختلافات مذهبی آشکارا قابل دید است. داعش بدون اختلافات مذهبی قابل توجیه نبوده است. زمینه هایی که داعش از آن استفاده می کند، در کشورهای دیگر نیز اختلافات مذهبی و ایجاد فضای ترس و نفرت از حضور غربی ها می باشد. نگرانی از این وجود دارد که وجود چنین زمینه هایی در افغانستان منجر به حضور بیشتر داعش گردد.

موضع دولت در روزهای آینده تعیین کننده است. دولت در چند ماه گذشته نسبت به مسایل اساسی کشور نتوانسته به موقع و جدیت پاسخ دهد. با معرفی نشدن کابینه و تکمیل نشدن آن برای نزدیک به نیمی از سال، دولت افغانستان عملا در یک نوع تعطیلی اعلام نشده قرار دارد. بسیاری از کارها و پروژه ها به همین دلیل متوقف مانده اند و سرپرست ها در وزارت خانه ها نمی توانند به امور دولتی چنانکه باید، رسیدگی کنند. هنوز هم وزارت امور دفاع که یکی از کلیدی ترین وزارت خانه ها خصوصا در حال حاضر می باشد، بدون وزیر و با سرپرست اداره می شود و در لیست نامزد وزیران معرفی شده نیز کسی برای آن معرفی نشده است.

دولت با برخورد منفعلانه نسبت به مسایل امنیتی کشور، و با تکیه بر حمایت های خارجی، نمی تواند به بحران امنیت در کشور غلبه کند. امیدواری به حمایت های کشورهای خارجی با سئوالات و اما و اگرهایی روبرو است. کشورهایی که در سیزده سال گذشته نتوانسته و یا نتوانسته اند از نفوذ خود برای قانع ساختن طالبان برای حضور در میز مذاکره با دولت افغانستان استفاده کنند، چگونه تغییر موضع داده و با دولت افغانستان همکاری شده و طالبان را مجبور خواهند ساخت تا به مذاکره حاضر شده و با دولت افغانستان گفتگو خواهد کرد. فرصت زیادی برای تعلل دولت در جلوگیری از تهدیدات در بسیاری از مناطق کشور وجود ندارد. طالبان اگر موفق شوند در دایکندی و بدخشان و مناطق دیگری پیشروی کنند و ساحه جنگ را گسترش دهند و یا اگر داعش موفق شود با استراتژی راهزنی و آدم ربایی امنیت فزینگی و رونق شهرزندان را به خطر بیاندازد، مطمئنا اعتماد مردم به دولت به شدت سقوط خواهد کرد و این بزرگترین آسیب بر دولت افغانستان خواهد بود. در چنین حالتی طالبان و دیگر گروه های تروریستی به اهداف شان نزدیک تر می شوند.

در لیست نتایج نهایی کانکور عمومی که در آخر سال ۱۳۹۳ از سوی وزارت تحصیلات عالی اعلان شده افراد به سه دسته تقسیم می شوند؛ یک، کسانی که توانسته اند با به دست آوردن نمره معیاری دانشگاه های عالی و نیمه عالی دولتی به این دانشگاه ها را پیدا کنند. دو، کسانی که نمره معیاری هیچ یکی از دانشگاه های دولتی را پوره نتوانسته اند، از این رو، با یک فیس معین به مؤسسات تحصیلات خصوصی معرفی شده اند، و سه، کسانی که نمرات آن ها از معیار دو مورد فوق هم کمتر بوده اند، که این دسته را وزارت ناکام اعلام کرده است.

در قسمت دسته اول و دسته سوم یعنی وجود ندارد؛ کسانی که نمرات عالی گرفته اند و توانسته اند به رشته های دلخواه خود کامیاب گردند حق شان بوده و لذا شایسته است که برای آن ها تبریک گفت و کسانی دیگری هم که نتوانسته اند نمره معیاری را به دست آورند و بی نتیجه مانده اند باید سعی کنند که در سال آینده با آمادگی بیشتری برای شرکت در کانکور آمادگی بگیرند تا در رشته ی مورد نظرشان کامیاب شوند، اما بحث در مورد دسته ی دوم است، یعنی کسانی که با یک فیس معین به مؤسسات تحصیلات عالی خصوصی معرفی شده اند. البته از این نگاه که وزارت تحصیلات در هماهنگی با مؤسسات تحصیلات عالی خصوصی سعی کرده است تا تعدادی زیادی از دانشجویان را به این مؤسسات جذب کند و نگذارد آنان بی سرنوشته شود گپی خوبی است، درعین حال، اما به این شکلی که این دانشجویان به مؤسسات تحصیلات عالی خصوصی معرفی شده اند برای آینده ی مؤسسات تحصیلات عالی خصوصی خوب نیست.

زیراکه این گونه برخورد بین نهادهای تحصیلی از سوی دولت یک برخورد برابر نیست، بلکه یک برخورد دوگانه است. طبق این برخورد، دانشجویان به دو دسته «توان مند» و «نا توان» (کسانی که نمرات بالا گرفته اند و کسانی که نتوانسته اند نمرات معیاری را کسب کنند) دسته بندی

می شوند، همینطور کسانی که نمرات بالا گرفته اند به دانشگاه های دولتی معرفی شده اند ولی کسانی که نتوانسته اند نمرات

معیاری را به دست آورند به مؤسسات تحصیلات عالی خصوصی معرفی شده اند. با این حساب، اگر این گونه برخورد در دست بندی با نهادهای تحصیلی ادامه یابد مشکلات و پیامدهای های ذیل را در عرصه تحصیلات عالی کشور به جود خواهد آورد: (کامیاب شدن افراد با نمرات بالا در دانشگاه های دولتی و افسرد با نمرات کم در دانشگاه های خصوصی، به لحاظ روانی این انگیزه و مفکوره را در بین دانشجویان و خانواده ها تلقین می کند که گویا سوریه دانشگاه های دولتی نسبت به دانشگاه های خصوصی بالا است و لذا کسانی که موفق نشده اند به دانشگاه های دولتی راه پیدا کنند به دانشگاه های خصوصی) معرفی می شوند.

اگر چه کسانی که به دانشگاه های خصوصی معرفی شده اند ممکن است که باهماهنگی و موافقت مسئولین این دانشگاه ها معرفی شده باشند و هدف آن هم جلوگیری از بی سرنوشته ماندن تعداد زیادی از دانشجویان بوده است، اما مشکلی که این مساله در زمینه تحصیلات عالی خصوصی به وجود می آورد این است که «جایگاه علمی» و «اعتبار اجتماعی» این دانشگاه

ها را به شدت پایین می آورد. پایین آمدن اعتبار و جایگاه علمی دانشگاه های خصوصی در درازمدت

دیدنی مردم را نسبت به این دانشگاهها منفی ساخته و سبب خواهد شد که دیگر خانواده ها فرزندان شان برای تحصیل در این دانشگاه ها نفرستند. چنان این مساله باعث می شود که نگاه ادارات و صاحبان کار به سطح دانش و توان کاری فارغین این دانشگاه ها هم پایین باشد و به کسانی که در دانشگاه های خصوصی درس خوانده اند مانند کسانی دیگری که در دانشگاه های دولتی درس خوانده اند برخورد نشود.

آیه این شکل که وزارت تحصیلات عالی تعدادی زیادی از دانشجویان را به مؤسسات تحصیلات عالی خصوصی معرفی کرده اند و در قسمت نتیجه آن نوشته اند (واجب شرایط در یکی از مؤسسات تحصیلات عالی خصوصی)، یک کتله ی بزرگ از دانشجویان با معیار نمره پایین را وارد دانشگاه های خصوصی می کند.

اگرچه به این شکل تعداد دانشجویان این مؤسسات از نگاه کمی و رقم بالا می رود، اما از نگاه کیفی همان نمی رود نتیجه کار خیلی مثبت باشد. چون در چنین حالتی مؤسسات تحصیلات عالی خصوصی بایک جمع از دانشجویان مواجه اند که هم نمرات آن ها پایین است

و هم فیس کمتر می پردازند. به این صورت ممکن است دیدنی دانشگاه های خصوصی و دانشجویان آن ها نیز با این دانشجویان

زیاد خوب نباشد. بنا بر این، برای بهبود و انکشاف تحصیلات عالی، این رویکرد کاری وزارت تحصیلات عالی یکس رویکرد و یک راه حل مناسب نیست. زیرا که این رویکرد در درازمدت باعث گمراهی شدن و کم اثر شدن مؤسسات تحصیلات عالی خصوصی می گردد.

این درحالی است که همین مؤسسات تحصیلات عالی خصوصی با جذب نمودن تعداد بی شماری از کندهای ورزیده علمی و دانشجویان علاقه مند به تحصیل که وزارت از طریق دانشگاه های دولتی زمینه وظرفی برای جذب آن ها را نداشته است، یک کمک و خدمت بزرگ را در عرصه تحصیلات عالی کشور انجام داده اند. اگر دولت می خواهد میزان جذب دانشجویان را در مؤسسات تحصیلات عالی بالا ببرد، پیش از همه در قسمت تقویت و حمایت از نهادهای تحصیلی برنامه ها و ترتیباتی را در نظر داشته باشند. در غیر این صورت از نگاه کمی و رقم بالا می رود، اما از نگاه کیفی همان نمی رود نتیجه کار خیلی مثبت باشد. چون در چنین حالتی مؤسسات تحصیلات عالی خصوصی بایک جمع از دانشجویان مواجه اند که هم نمرات آن ها پایین است

چرایی یک رویداد تکان دهنده

عبدالله هروی

بحث و جدل با یکی از تعویذ نویسان قضیه این گونه به شکل فاجعه آمیز در آمده است. گفته می شود که فرخنده تلاش های زیادی بخرچ داد که برای تهاجم کنندگان قضیه را توضیح دهد اما فایده نمیکنند تا اینکه سرانجام زیر دست و پا و سنگ و چوب مهاجمین جان میدهد. قتل فرخنده به شکل فجیع و تکان دهنده ای که صورت گرفت واکنش های گسترده و جدی را بدنبال داشت. این واکنش از هنگام تشییع جنازه و تدفین تا مراسم فاتحه وی از سوی اشخاص و مقام های مهم کشوری و نهادهای رسمی و فعالان جامعه مدنی و اجتماعی و بصورت های مختلف صورت گرفته است.

بطور نمونه در شهرهای کابل، مزارشرف، هرات، پروان و بامیاناعراضهایی گسترده نسبت به قتل فجیع فرخنده صورت گرفت. در این مورد حتا رئیس جمهور نیز از خود واکنش نشان داده و طی خبرنگارمه ای از سوی دفتر ریاست جمهوری اعلام گردید که برای رسیدگی به قضیه کمیسیون ویژه برای بررسی قضیه قتل فرخنده تشکیل و به کار آغاز کرده است. در ادامه این واکنش ها نمایندگان مجلس نیز ضمن اظهار تاسف و معکومیت این قضیه اعلام داشتند که

تعلیق وظیفه ماموران پولیس که در هنگام قتل فرخنده در محل بودهاند، کافی نیست. آن ها تاکیسد ورزیدند که این قضیه باید جدی گرفته شود و عاملان قتل به صورت علنی مجازات شوند. از سوی دیگر طبق گزارش نشر شده اعضای مجلس سنا نیز ضمن ابراز تأثر عمیق نسبت قتل و آتش زدن جسد فرخنده، از نهادهای عدلی و قضایی کشور خواستار اعدام علنی عاملان قتل این خاتم شدند. سناتوران این عمل را خلاف دستورات اسلام دانستند و نسبت به سهل انگاری و بی تفاوتی پولیس و حکومت در قبال این حادثه به شدت انتقاد کردند.

هرچند افغانستان طی سال های سپری شده حوادث و رویدادهای تکان دهنده از این دست بسیار شاهد بوده است. در مواردی شاید قضایای فاجعه آمیزی به شدت تکان دهنده تر از این قضیه فرخنده روی داده باشد. اما نکته اساسی که در مقایسه و تفاوت میان قضیه فرخنده و دیگر روی دادهها وجود دارد این است که در رویدادهای دیگر طالبان و عناصر مخالف مسلح بصورت عمدی و ارادی و با اعلام قبلی و از روی قصد دست به جنایت زده اند؛ اما در مسئله فرخنده این جنایت از سوی گروهی از مردم که خود را مدافع

و دلسوز دین می پنداشتند صورت گرفته است؛ نکته دیگر این که کسانی که در این قضیه دست داشتند خود را در موقف و جایگاهی قرار دادند که اساسا هرگز شایستگی ذاتی و قانونی آن را نداشتند؛ هم چنین اقدامی که

صورت گرفت کاملا بر اساس تحریک احساسات و فتنه انگیزی برخی از عناصر مجهول الهویه بوده است؛ مسئله دیگر این که قساوت و بی رحمی که در این حادثه بکار گرفته شد، رخ دیگری از جامعه را کاملا برملا ساخت. این قضیه نشان داد که چنین حادثه و رویدادی ممکن به هر بهانه دیگر و به همین شدت و فاجعه بار بودن روی دهد. به هر صورت و به تعبیر دیگر بقول بعضی از تحلیل گران تفسیر و تحلیل حادثه دلخراش مرگ فرخنده در مسجد و در برابر دیدگان پولیس، و در پایتخت کشور بسیار دشوار می نماید. جدایی از نگرانی ها و تأثرات شدیدی که این حادثه جگر خراش بر روان فرد و جامعه بر جای گذاشته است به نظر می رسد که بخاطر رعایت شئون و کرامت انسان و نیز جلوگیری از تکرار چنین وقایعی فاجعه بار باید این قضیه از سوی مسئولین حکومتی و نهادهای عدلی و قضایی و نیز متولیان فرهنگی و دینی مردم با تعمق و دقت بسیار مورد تحلیل و ارزیابی قرار گیرد. ایاده و زوایای مختلف این رویداد بدون غرض ورزی و تحسنت تأثیر قرار گرفتن عواطف

و احساسات با گرایش های خاص مورد شناخت قرار گرفته و به تحلیل درآید. اگر چنین اقدامی صورت گیرد نسبت به عدم تکرار آن می توان امیدوار بود که مسئولیت های لازم بوجود خواهد آمد، در غیر این صورت هرلحظه و هرثانیه

بایستی منتظر وقوع فاجعه های تکان دهنده تر از این باید بود. به نظر می رسد در ریشه یابی و تحلیل این قضیه مسایل ذیل از اهمیت زیادی برخوردار بوده و موجب بروز آن گردیده است. نخست از همه این که وقوع این رویداد نشان داد که متأسفانه جامعه ما چندسر از لحاظ روحی و روانی دچار نوعی گرایش به خشونت می باشد. وضعیت غیر متعادل روحی و روانی سبب گردیده است که نگاه و دریافت مردم از مسایل دینی و باورهای اجتماعی نیز در چنبره عواطف و تصمیم گیریهای ناسنجیده قرار گیرد. چنین وضعیتی سبب می گردد که مردم خود بطور ناخواسته گام در ورطه ای بگذارند که هرگز تصورشان را نداشتهند یا این که دست بعملی بزنند که نه تنها خواست خود شان نبوده بلکه کسانی دیگر با اغراض و اهداف از پیش تعیین شده سعی کرده اند از احساسات و عواطف و گرایش مردم به نفع خود استفاده ناروا کنند. در نتیجه ممکن است با وقوع فاجعه ای دین و دنیای مردم به تباهی کشیده شود. نکته دیگر ضعف و ناتوانی دستگاه های حکومتی بخصوص امنیت و مراجع عدلی و قضایی می

باشد. این حادثه نشان داد که حکومت حتا در چند قدمی قصر ریاست جمهوری کنترل و تسلط لازم را بر اوضاع ندارد و فاقد نیروی امنیتی تعلیم دیده و با درایت است که بتواند اوضاع را مهار کند. هم چنین بی اعتمادی مردم به دستگاه های

روزنامه افغانسان از همه دانشمندان و نویسندگان دعوت به همکاری می نماید. هیئت تحریر در ویرایش مطالب دست باز دارد. مقالات وارده بازگردانده نمی شود. مسئولیت مقالات به عهده نویسندگان آنها است و تنها سرمقاله بیاتگر دیدگاه روزنامه افغانسان میباشد.

روزنامه افغانسان بخش دری و پشتوی روزنامه اوت لوک افغانسان است.

www.dailyafghanistan.com
Email: thedailyafghanistan@yahoo.com

سیاست های استراتژیک تحصیلی زمینه رشد و شگوفایی بیشتر این مؤسسات را نیز فراهم سازد. در کشورهای پیشرفته،

بیشترین کار را بخش خصوصی انجام می دهد و دانشگاه های خصوصی هم نسبت به دانشگاه های دولتی نه تنها که کم اعتبار و کم کار نیستند که حتی با اعتبارتر و فعالتر اند. از این رو، برای این که هم دانشجویان از تحصیل باز نمانند و هم مؤسسات تحصیلات عالی دولتی و غیر دولتی با مشکل مواجه نباشد، نیاز است هر دو بخش دولتی و خصوصی به صورت اساسی و برابر مورد حمایت قرار گیرد نه این که دانشگاه های دولتی در قدم اول باشند و دانشگاه های خصوصی در قدم دوم، به خاطر که این قدم بنسلی، دانش-آموخته ها و در کل تحصیلات عالی را به بالا و پایین طبقه بندی می کند. بنا، نباید کسانی که در کانکور دولتی ناکام می مانند به مؤسسات تحصیلات عالی خصوصی معرفی شوند، هر که توانست کامیاب باشد باید وارد دانشگاه شود و هر که نتوانست کامیاب شود در سال های بعدی آمادگی بگیرد، که تا در آینده در دانشگاه های دولتی ویا در دانشگاه های خصوصی درس بخواند، و دانشگاه های خصوصی هم به هر تعداد از دانشجویان را که جذب می کند باید همه از طریق خودشان باشد.

عذلی و قضایی و ناکار آمدی آنان سبب گردیده که جامعه چنین تصور کند که خودش باید قضایای خود را فیصله نماید. اگر دستگاه های عدلی و قضایی از ابتکار عمل و کارنامه بخشیدن نسبت به مسایل بودند بطور قطع مردم با تکیه بر اعتماد چنین به فیصله های خودسرانه دست نمی زدند. مسئله ای مهم تری که باید در اینجا یادید به آن اضافه نمود نقش علمای دینی است. این مسئله نشان می دهد با این که علمای دینی از احترام و پایگاه قابل اعتبار در جامعه برخوردار هستند اما درباب روشنی بخشیدن نسبت به مسایل جامعه را آگاهی ببخشند. به تعبیر دیگر نقش و کار کرد علمای دینی نیز هم چون دستگاه های قضایی ضعیف بوده است. همین مسئله سبب گردیده که مردم تصور کنند که آنان می توانند در مسایل دینی نیز خود فیصله گر باشند. بنا بر این با پسادآوری کوتاهی از زمینه ها می شود که اصلاحات و اقدام تأثیر گذار و جدی و فوری برای پیش گیری از وقوع مجدد آن صورت گیرد.

صورت گرفت کاملا بر اساس تحریک احساسات و فتنه انگیزی برخی از عناصر مجهول الهویه بوده است؛ مسئله دیگر این که قساوت و بی رحمی که در این حادثه بکار گرفته شد، رخ دیگری از جامعه را کاملا برملا ساخت. این قضیه نشان داد که چنین حادثه و رویدادی ممکن به هر بهانه دیگر و به همین شدت و فاجعه بار بودن روی دهد. به هر صورت و به تعبیر دیگر بقول بعضی از تحلیل گران تفسیر و تحلیل حادثه دلخراش مرگ فرخنده در مسجد و در برابر دیدگان پولیس، و در پایتخت کشور بسیار دشوار می نماید. جدایی از نگرانی ها و تأثرات شدیدی که این حادثه جگر خراش بر روان فرد و جامعه بر جای گذاشته است به نظر می رسد که بخاطر رعایت شئون و کرامت انسان و نیز جلوگیری از تکرار چنین وقایعی فاجعه بار باید این قضیه از سوی مسئولین حکومتی و نهادهای عدلی و قضایی و نیز متولیان فرهنگی و دینی مردم با تعمق و دقت بسیار مورد تحلیل و ارزیابی قرار گیرد. ایاده و زوایای مختلف این رویداد بدون غرض ورزی و تحسنت تأثیر قرار گرفتن عواطف

صاحب امتیاز: دکتر حسین یاسا
مدیر مسول: محمد رضا هویدا
سردبیر: حفیظ الله زکی
کارکاتوریست: خالق علی زاده

دبیران: محمد صالحی، علی اصغر زاهدی
مسئول وب سایت: محمد علی بهرامی

آدرس: کابل، شهرک امید سبز، فاز چهار، کوچه ششم، خانه نمبر ۷-۱۳۷

روزنامه افغانسان
The Daily Afghanistan

روزنامه Outlook
AFGHANISTAN
The Leading Independent Source